

İntihal | Plagiarism: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelendi ve intihal içermediği teyit edildi.

| This article has been reviewed by at least two referees and scanned via a plagiarism software.

EVLİLİK BİRLİĞİNİ TEMSİLİN BORÇLAR HUKUKU BAĞLAMINDA TEMSİL YETKİSİ İLE KARŞILAŞTIRILMASI*

COMPARISON OF THE REPRESENTATION OF THE MARRIAGE UNION WITH THE POWER OF REPRESENTATION IN THE CONTEXT OF THE LAW OF OBLIGATIONS

Kürşat Tarık Açıkgöz*

ÖZ

Türk Hukuku'nda temsil, genel olarak Türk Borçlar Kanunu'nda düzenlenmiştir. Ancak evlilik birliğinin kendine özgü yapısı sebebiyle eşlerin birliği temsil yetkisine Türk Medeni Kanunu'nda ayrıca yer verilmiştir. Evlilik birliğini temsil yetkisi, eşlerin üçüncü kişilerle yapacakları hukuki işlemleri düzenleyen bir kurumdur. Türk Medeni Kanunu'nun 188-191. maddelerinde düzenlenen evlilik birliğinin temsili ile Türk Borçlar Hukuku bağlamında temsil yetkisi birbirinden farklı kurumlardır. Evlilik birliğinin temsili, kanundan doğan ve eşlerin ailenin ihtiyaçlarını karşılamak için sahip oldukları yetkidir. Evlilik birliğini temsilde, temsil kavramı teknik anlamıyla kullanılmamıştır. Eşlerin, ailenin ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla yapacakları hukuki işlemleri düzenler. Bu yetkinin kullanılabilmesi için eşlerin birbirlerini yetkilendirmesi gerekmez. Evlilik birliğinin kurulmasıyla birlikte, eşler kural olarak birliği temsil yetkisine sahip olur. Evlilik birliğinin temsili, Türk Borçlar Hukuku kapsamında yer alan temsil türlerinden biri olarak da değerlendirilemez. Evlilik birliğinin temsili, yapısı ve şartları itibarıyla Türk Borçlar Hukuku'ndaki temsilden farklıdır. Burada amaçlanan evlilik birliğinin ihtiyaçlarının karşılanması ve ailenin korunmasıdır. Bu sebeple Kanun'da özel bir düzenleme yoluna gidilmiştir.

Anahtar Kelimeler Evlilik Birliği, Temsil, Evlilik Birliğinin Temsili, Türk Borçlar Hukukunda Temsil, Aile Hukuku

* Bu makale "Evlilik Birliğinin Temeli" başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

* Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi.

© 0000-0003-2199-7105 kursatauhf@gmail.com

Teşekkür: Çalışmamda yardımlarını hiçbir zaman esirgemeyen kıymetli hocam Doç. Dr. Yasemin DURAK' a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Bu eser Creative Commons Atıf-GayriTicari-Türetilmez 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License.

ABSTRACT

The representation institution is regulated in Turkish Code of Obligations in general. However, as the marital union has a unique character, it has been preferred to set forth this institution in Turkish Civil Code. The representation of marital union organizes legal relationships between the partners and third parties. The representation of marital union framed in the articles of 188-191 of Turkish Civil Code is quite different from representation institution within Turkish Law of Obligations. The representation of marital union is a legal power that is entitled to partners to meet the needs of the marriage. The term representation in marital union is not used by its technical meaning. Partners do not need to give permission each other to use this power. Partners acquire the power to represent from establishment of the marriage. Also, it is not possible to count the representation of marital union as one of the types of representation in Turkish Code of Obligations. In consideration of its own scope and structure it differs from the representation within the context of Turkish law of obligations. the purpose of this institution is to meet the needs of marital union and the protect family. Therefore, it has been regulated specially.

Keywords: Marital Union, Representation, Representation of Marital Union, Representation in Turkish Law of Obligations, Family Law.

GİRİŞ

Anayasa'nın 41. maddesinde de ifade edildiği gibi aile, Türk toplumunun temelidir. Toplamları var eden, ayakta tutan en önemli kurumlardan biridir. Bu nedenle Türk Hukuku'nda aile kurumuna ve bu kurumun korunmasına son derece önem verilmiştir. Gelişen toplum yapısı ve hukuk düzeni karşısında Türk Hukuku'nda da bu alanda köklü değişiklikler yapılmıştır. 01/01/2002 tarihinde 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun yürürlüğe girmesiyle birlikte evlilik birliğinde eşlerin konumu, hak ve yükümlülükleri hususunda daha çağdaş, daha eşitlikçi bir yaklaşım benimsenmiştir. Buna göre eşler, evlilik birliğinin yönetiminde birlikte ve ortak bir rol oynamaktadır. Bununla birlikte kanun koyucu evlilik birliğinin sürekli ve sürdürülebilir olması, gelişen toplum yapısına uyum sağlayabilmesi amacıyla çeşitli düzenlemeler getirmiştir. Bu düzenlemelerden bir tanesi de çalışmanın konusu olan evlilik birliğinin temsili kurumudur.

Evlilik birliğinin temsili kurumu, eşlerin toplum içerisinde ailenin ihtiyaçlarının giderilmesi amacıyla, aile kurumunun eşler tarafından temsil edilmesidir. Gelişen ve değişen toplum yapısı, birçok ihtiyacı, hukuki ilişkiyi ve buna bağlı olarak uyumsuzlukları beraberinde getirmiştir. Yine toplum yapısının değişmesiyle kadın-erkek fark etmeksizin eşler, sosyal hayatta aktif rol oynamaya başlamış ve birden çok hukuki ilişkinin muhatabı olmuştur.

Türk Medeni Kanunu eşler arasında eşitlikçi bir yaklaşım benimseyerek çalışmanın da konusu olan evlilik birliğinin temsili hususunda eşlerden her birinin, ailenin ihtiyaçlarını karşılamak adına üçüncü kişilerle hukuki işlem yapabileceklerini düzenlemiştir. Gerçekten de mevcut toplum yapısı, iş hayatı, ekonomik ilişkilerle birlikte eşlerin, ailenin ihtiyaçlarına yönelik yapacakları hukuki işlemlerde her zaman birlikte olması beklenemez. Bu nedenle de kanun koyucu evlilik birliğinin temsili kurumunu düzenlemiş ve eşlerin eşit bir şekilde birliği temsil edebileceklerini detaylı bir şekilde düzenlemiştir.

Evlilik birliğinin temsili denilince akla Türk Borçlar Hukuku bağlamında temsil kurumu gelebilir. Ancak çalışma kapsamında da detaylı olarak açıklanacağı üzere, evlilik birliğinin temsili ile Türk Borçlar Hukuku'ndaki temsil yetkisi aynı şeyler değildir. Kanun koyucu, ailenin ihtiyaçları, evlilik birliğinin sosyal ve ekonomik konumunu gözetererek daha farklı, özel bir düzenleme getirmiştir. Düzenlemenin amacına bakıldığında kanun koyucunun evlilik birliğini dış dünyaya karşı korumak amacıyla hareket ettiği görülmektedir. Bununla birlikte hukuki işlem güvenliği göz önünde tutularak dengeli hükümlere yer verilmiştir.

Çalışma kapsamında evlilik birliğinin temsili kurumu, şartları ve özellikleri açıklanarak genel bir anlatım yapılacaktır. Evlilik birliğini temsil kurumunun kapsamı, ailenin ihtiyaçları kavramı hususunda örnekler verilmek suretiyle konu izah edilecektir. Ardından Türk Borçlar Hukuku kapsamında temsile ilişkin genel hükümlere ve temsil türlerine yer verilecektir.

Çalışmanın ana bölümünde ise evlilik birliğini temsil yetkisi ve Türk Borçlar Hukuku bağlamında temsil yetkisinin özellikleri göz önünde bulundurularak bir karşılaştırma yapılacaktır ve bu sayede söz konusu kurumların hukuk düzenimizdeki konumu saptanacaktır. Evlilik birliğinin kendine özgü yapısı ile hangi durumlarda Türk Borçlar Hukuku'ndaki temsil kurumundan ayrıştığı, hangi durumlarda ise örtüşen düzenlemelerin olduğu belirtilecektir.

I. EVLİLİK BİRLİĞİNİ TEMSİL KAVRAMI

Evlilik Birliğinin Temsili, Türk Medeni Kanunu'nda "Evliliğin Genel Hükümleri" bölümünde düzenlenmiştir.

Evlenme, Türk Medeni Kanunu'nun 142. maddesindeki şekil şartlarının yerine getirilmesiyle ve tarafların karşılıklı rıza içeren, olumlu sözlü beyanlarıyla birlikte meydana gelir. Türk Medeni Kanunu'nun 185. maddesinde ise evlenme ile birlikte eşler arasında evlilik birliğinin kendiliğinden kurulacağı belirtilmiştir¹.

Evlenme ile kendiliğinden kurulan evlilik birliği, eşlerin sadakat yükümlülüğü çerçevesinde, birlikte yaşama iradelerini barındıran ve eşlerin elbirliği ile yönettikleri bir kurumdur². Eşler, Türk Medeni Kanunu 185. maddede belirtildiği gibi, sadakat yükümlülüğüne bağlı olarak birlikte yaşamak ve birliğin yönetiminde birbirlerine yardımcı olmak zorundadırlar.

Evlilik birliği, eşlerin birbirleriyle olan kişisel ilişkilerinin yanında aynı zamanda üçüncü kişilerle sosyal ve ekonomik ilişkilerini de barındıran bir kurumdur³. Evlilik birliğine ilişkin olarak Türk Medeni Kanunu'nda eşler arasındaki ilişkileri düzenleyen birçok hüküm olmakla birlikte evlilik birliğinin sosyal ve toplumsal konumu itibarıyla eşlerin, üçüncü kişilerle olan ilişkilerinin de düzenlenmesi gerekmiştir. Bu nedenle evlilik birliğinin temsili, Türk Medeni Kanunu'nda ayrıca ve açıkça düzenlenmiştir.

Evlilik birliğinin, eşlerden ayrı, bağımsız bir tüzel kişiliği yoktur⁴. Evlilik birliğinin, eşlerden ayrı bir mal varlığı değeri yoktur. Evlilik birliği, aile kurumunun korunması amacıyla Kanun'da 185 vd. maddelerinde ayrıca düzenlenmiştir.

Evlilik birliğinin temsili, eşlerin evlilik birliğinin ihtiyaçlarının karşılamaya yönelik, diğer eşi de sorumluluk altına sokacak şekilde üçüncü kişilerle hukuki işlem yaparken kanundan doğan yetkinin kullanılmasıdır⁵. Eşler, üçüncü kişilerle kuracakları hukuki ilişkilerde, evlilik birliğinin ihtiyaçlarını karşılamak için kanunda açıkça düzenlenen bu yetkiye dayanmaktadır.

A. EVLİLİK BİRLİĞİNİ TEMSİLİN HUKUKİ NİTELİĞİ

Evlilik birliğini temsil yetkisi, kanunun özel bir hükmü çerçevesinde bir eşin, diğer eşi de etkileyecek şekilde hukuki işlemlerde bulunma ve bu şekilde ailenin ihtiyaçlarını

¹ Bilge Öztan, *Aile Hukuku*, Ankara: Turhan Kitabevi, 2015, s. 186; Ayşe Havutçu, *Evlilik Birliğinin Temsili*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2006, s. 21; Ömer Uğur Gençcan, *4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu Yorumu 2. Cilt (Madde 185-494)*, Ankara: Yetkin Yayınları, 2021, s. 1425.

² Gençcan, *4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu Yorumu 2. Cilt (Madde 185-494)*, s. 1426.

³ Ömer Uğur Gençcan, *Evliliğin Genel Hükümleri*, Ankara: Yetkin Yayınları, 2019, s. 47.

⁴ Öztan, *Aile Hukuku*, s. 187; Gençcan, *Evliliğin Genel Hükümleri*, s. 70; Ahmet M. Kılıçoğlu, *Aile Hukuku*, 4. Bastı, Ankara: Turhan Kitabevi, 2019, s. 172; Hüseyin Hatemi, *Aile Hukuku*, İstanbul: Onikilevha Yayıncılık, 2020, s. 87; Süleyman Yalman, "Evlilik Birliğinin Temsili ve Eşlerin Sorumluluğu", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 12/Ş. 3-4 (2004), s. 8; Serkan Ayan, *Evlilik Birliğinin Korunması*, Ankara: Türkiye Barolar Birliği Yayınları, 2004, s. 15.

⁵ Öztan, *Aile Hukuku*, s. 259; Mustafa Dural, Tufan Ögüz ve Mustafa Alper Gümüş, *Türk Özel Hukuku Cilt III Aile Hukuku*, İstanbul: Filiz Kitabevi, 2020, s. 183; Turgut Akıntürk ve Derya Ateş, *Türk Medeni Hukuku İkinci Cilt Aile Hukuku*, İstanbul: Beta Yayıncılık, 2020, s. 127.

karşılmasıdır⁶. Bu nedenle de öğretide hâkim görüşe göre 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nda evlilik birliğinin temsili hükümleri düzenlenirken temsil terimi, teknik anlamıyla kullanılmamıştır⁷.

Evlilik birliğinin temsili aile hukukuna mahsus, kendine özgü bir kurumdur⁸. Burada eşlerin birbirlerinin hukuk alanında doğacak şekilde hukuki işlem yapabilmeleri durumu söz konusudur⁹. Evlilik birliğinin temsili yetkisi, eşlere sıkı sıkıya bağlı mutlak bir haktır ve bu niteliği gereği eşler, bu hakkı başkasına devredemez ya da bu haktan feragat edemez¹⁰.

B. EVLİLİK BİRLİĞİNİ TEMSİLİN ŞARTLARI

Evlilik birliğini temsil yetkisinin kullanılabilmesi için kanun koyucu birtakım şartların varlığını aramıştır. Buna göre, geçerli bir evlilik birliğinin bulunması, işlemin tarafı olan eşin fiil ehliyetine sahip olması ve temsil yetkisinin evlilik birliğinin ihtiyaçları için kullanılması gerekir¹¹.

1. Evlilik Birliğinin Varlığı

Evlilik birliğini temsil yetkisinin kullanılabilmesi için aranan ilk şart, kanunen geçerli bir evlilik birliğinin varlığıdır. Eşler geçerli bir evliliğe dayanmaksızın bu yetkiyi kullanamazlar. Daha önce de ifade edildiği üzere evlenme ile birlikte evlilik birliği kendiliğinden kurulur. Ancak evlilik birliğinin kurulduğunu söylemek için evlenmenin şekil şartlarına uygun olarak meydana getirilmiş olması gerekir. Aksi hâlde geçerli bir evlenmeden söz edilemeyeceğinden eşlerin evlilik birliğini temsil yetkisini kullanabilmesi de söz konusu olamayacaktır.

Geçerli bir evlilik birliğinin kurulmuş olması tek başına yeterli değildir. Evlilik birliğini temsil yetkisinin kullanılabilmesi için, birliğin fiilen devam ediyor olması gerekir. Bu nedenle evlilik birliği fiilen ortadan kalkarsa, temsil yetkisi de durur¹². Birlikte yaşama ara verildiği süreçte, bir eşin üçüncü kişilerle yapacağı hukuki işlemlerden diğer eş sorumlu tutulamaz. Bu

⁶ Heinz Hausheer, Ruth Reusser ve Thomas Geiser, Berner Kommentar, Das Familienrecht, Band II, 1. Abteilung Das Eherecht, 2. Teilband Die Wirkungen der Ehe im allgemeinen Art. 159-180 ZGB, Bern: 1999, N. 10, s. 288.

⁷ Hausheer, Reusser ve Geiser, Berner Kommentar, Das Familienrecht, Band II, 1. Abteilung Das Eherecht, 2. Teilband Die Wirkungen der Ehe im allgemeinen Art. 159-180 ZGB, N. 13, s. 290; Öztan, *Aile Hukuku*, s. 258; Dural, Ögüz ve Gümüş, *Türk Özel Hukuku Cilt III Aile Hukuku*, s. 183; Süleyman Yalman, "Evlilik Birliğinin Temsili ve Eşlerin Sorumluluğu", s. 24; Mehmet Demir, *Türk Medeni Kanunu'na Göre Evlilik Birliğinin Temsili ve Aile Konutu ile İlgili İşlemler (Prof. Dr. Turgut Kalpsüz'e Armağan)*, Ankara: Turhan Kitabevi, 2003, s. 649; Serkan Ayan, *Evlilik Birliğinin Korunması*, s. 215.

⁸ Öztan, *Aile Hukuku*, s. 257; Dural, Ögüz ve Gümüş, *Türk Özel Hukuku Cilt III Aile Hukuku*, s. 183; Ayan, *Evlilik Birliğinin Korunması*, s. 215; Ömer Uğur Gençcan, *Aile Mahkemesi Davaları*, Ankara: Yetkin Yayınları, 2022, s. 632; İlker Öztaş, "Evlilik Birliğinin Temsili ve Evlilik Birliğini Temsil Yetkisinin Sona Ermesi", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, C. 16/ S. 1-2, s. 251; Aziz Erman Bayram, "Eşlerin Evlilik Birliğini Temsil Yetkisinin Kaldırılması veya Sınırlandırılması", *Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi*, S. 2022/1, s. 193.

⁹ Öztan, *Aile Hukuku*, s. 257.

¹⁰ Hausheer, Reusser ve Geiser, Berner Kommentar, Das Familienrecht, Band II, 1. Abteilung Das Eherecht, 2. Teilband Die Wirkungen der Ehe im allgemeinen Art. 159-180 ZGB, N. 13, s. 292; Öztan, *Aile Hukuku*, s. 262; Havutçu, *Evlilik Birliğinin Temsili*, s. 48-49; Demir, *Türk Medeni Kanunu'na Göre Evlilik Birliğinin Temsili ve Aile Konutu ile İlgili İşlemler (Prof. Dr. Turgut Kalpsüz'e Armağan)*, s. 694; Gençcan, *Aile Mahkemesi Davaları*, s. 632; İlker Öztaş, "Evlilik Birliğinin Temsili ve Evlilik Birliğini Temsil Yetkisinin Sona Ermesi", s. 251; Bayram, "Eşlerin Evlilik Birliğini Temsil Yetkisinin Kaldırılması veya Sınırlandırılması", s. 198.

¹¹ Öztan, *Aile Hukuku*, s. 256.

¹² Öztan, *Aile Hukuku*, s. 266; Havutçu, *Evlilik Birliğinin Temsili*, s. 100 vd.

süreçte yapılacak hukuki işlemler, sadece işlemin tarafı olan eşi sorumluluk altına sokar¹³. Çünkü fiilen birlikte yaşamının ortadan kalkmasıyla birlikte eşler arasında, evlilik birliğinden doğan yararlanma unsuru da ortadan kalkmış olacaktır.

Eşler arasında fiilen ortak yaşama son verilmiş olması durumu, ister Türk Medeni Kanunu 170. maddesi gereğince mahkeme tarafından verilen ayrılık kararı neticesinde olsun, isterse de Türk Medeni Kanunu 197. maddesi gereği eşlerin kendi kararı sonucu olsun bir farklılık söz konusu değildir. Her iki durumda da evlilik birliğini temsil yetkisi kullanılamaz¹⁴.

Eşlerin birlikte yaşamaları kavramı her durumda aynı konutta, aynı mekânda yaşanması anlamı taşımamaktadır¹⁵. Eşler çeşitli sebeplerle ayrı konutlarda kalabilecekleri gibi birden fazla da konutta da yaşamlarını sürdürebilirler. Yalnızca bu durum eşlerin fiilen ayrı yaşadıkları anlamına gelmez ve evlilik birliğinden doğan temsil yetkileri devam etmektedir¹⁶.

2. Eşlerin Fiil Ehliyetine Sahip Olması

Evlilik birliğini temsil yetkisinin kullanılabilmesi için eşlerin fiil ehliyetine sahip olması gerekir. Türk Medeni Kanunu 10. maddesinde, ayırt etme gücüne sahip ve kısıtlı olmayan her ergin kişinin fiil ehliyetine sahip olduğu düzenlenmiştir. Bu genel düzenleme yanında kanun koyucu bir de Türk Medeni Kanunu 193. maddesinde, aksine hüküm bulunmadıkça eşlerin üçüncü kişilerle her türlü hukuki işlemi yapabileceğini hüküm altına alınmıştır. Kanun'da tekrardan bu şekilde düzenleme yapılması, eşlerin fiil ehliyetlerini kullanmada eşit olduklarının vurgulanması amacını taşımaktadır¹⁷.

Hukuki işlemin tarafı olan eşin ayırt etme gücüne sahip olmaması durumunda evlilik birliğinin temsilinden söz edilemeyeceği gibi işlemin tarafı olan üçüncü kişinin iyiniyeti de korunmaz¹⁸. İşlemin tarafı olmayan eş, üçüncü kişiyle hukuki işlemi yapan eşin, işlem esnasında ayırt etme gücüne sahip olmadığı gerekçesiyle işlemin geçersiz olduğunu tespit ettirebilir¹⁹. Bu şekilde alınacak karar, bir tespit hükmüdür. Yapılan hukuki işlem, bu kararla birlikte geçersiz hâle gelmez. İşlem baştan itibaren geçersizdir. İşlemin geçersizliği, kararla birlikte tespit edilmiş olur.

Eşlerden birinin ayırt etme gücüne sahip olması, evlilik birliğini temsil yetkisinin kullanılması için tek başına yeterli değildir. Eşin kısıtlanmış olması durumunda da evlilik birliğini temsil yetkisine sahip olduğu söylenemez²⁰. Kısıtlanma, evlilik birliğini temsil yetkisini ortadan

¹³ Gençcan, *Evliliğin Genel Hükümleri*, s. 171; Havutçu, *Evlilik Birliğinin Temsili*, s. 104.

¹⁴ Öztan, *Aile Hukuku*, s. 266; Dural, Ögüz ve Gümüş, *Türk Özel Hukuku Cilt III Aile Hukuku*, s. 187; Havutçu, *Evlilik Birliğinin Temsili*, s. 102.

¹⁵ Havutçu, *Evlilik Birliğinin Temsili*, s. 101.

¹⁶ Hausheer, Reusser ve Geiser, Berner Kommentar, Das Familienrecht, Band II, 1. Abteilung Das Eherecht, 2. Teilband Die Wirkungen der Ehe im allgemeinen Art. 159-180 ZGB, N. 32, s. 296.

¹⁷ Öztan, *Aile Hukuku*, s. 261.

¹⁸ Hausheer, Reusser ve Geiser, Berner Kommentar, Das Familienrecht, Band II, 1. Abteilung Das Eherecht, 2. Teilband Die Wirkungen der Ehe im allgemeinen Art. 159-180 ZGB, N. 24, s. 293; Öztan, *Aile Hukuku*, s. 262; Havutçu, *Evlilik Birliğinin Temsili*, s. 106.

¹⁹ Öztan, *Aile Hukuku*, s. 262; Havutçu, *Evlilik Birliğinin Temsili*, s. 106.

²⁰ Hausheer, Reusser ve Geiser, Berner Kommentar, Das Familienrecht, Band II, 1. Abteilung Das Eherecht, 2. Teilband Die Wirkungen der Ehe im allgemeinen Art. 159-180 ZGB, N. 23, s. 293; Öztan, *Aile Hukuku*, s. 262; Dural, Ögüz ve Gümüş, *Türk Özel Hukuku Cilt III Aile Hukuku*, s. 184.

kaldıracaktır. Ancak böyle bir durumda yine de kısıtlı eşin, herhangi bir yükümlülük altına girmeden evlilik birliğine yönelik karşılıksız kazandırmaları kabul edebileceği kabul edilir²¹.

Evlilik birliğini temsil yetkisi şahsa sıkı sıkıya bağlı bir haktır. Şahsa sıkı sıkıya bağlı haklar, vazgeçilemez ve devredilemez niteliktedir. Bu nedenle hakkında kısıtlılık kararı olan bir eşin, yasal ya da iradi temsilci vasıtasıyla evlilik birliğini temsil yetkisini kullanması mümkün değildir²².

Bir eş hakkında kısıtlılık kararı verilmiş olması, kısıtlı olmayan diğer eşin evlilik birliğini temsil yetkisini kullanmasını etkilemez. Kısıtlılık kararı sonucunda yalnızca hakkında karar verilen eş, evlilik birliğini temsil yetkisini kaybetmiş olur²³. Hakkında kısıtlılık kararı olmayan ve temsil yetkisini kullanan eş, üçüncü kişilerle yapacağı hukuki işlemler nedeniyle kısıtlı eşle birlikte müteselsilen sorumlu olacaktır. Bir başka anlatımla, hakkında kısıtlılık kararı verilmeyen eşin üçüncü kişilerle yapacağı hukuki işlemler, kısıtlı olan eş için de hüküm ve sonuç doğuracaktır.

3. Temsil Yetkisinin Evlilik Birliğinin İhtiyaçları Kapsamında Kullanılması

Evlilik birliğinin temsilinde eşlerin yetkisi, evlilik birliğinin ihtiyaçları ile sınırlandırılmıştır²⁴. Eşler yalnızca evlilik birliğinin ihtiyaçlarını karşılamak üzere yaptıkları hukuki işlemlerde bu yetkiyi kullanabilirler.

Türk Medeni Kanunu'nun 188. maddesinde, evlilik birliğini temsil yetkisinin kapsamı iki grupta düzenlenmiştir. İlgili maddenin 1. fıkrasında ailenin sürekli ihtiyaçlarına ilişkin temsil yetkisi, 2. fıkrasında ise ailenin sürekli ihtiyaçları dışında kalan diğer ihtiyaçlarına ilişkin temsil yetkisi düzenlenmiştir.

a) Ailenin Sürekli İhtiyaçları

Evlilik birliğini temsil yetkisi, ailenin ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla eşlere, eşit bir şekilde tanınmıştır. Buna göre eşler ailenin ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla üçüncü kişilerle hukuki işlemlerde bulunabilirler. Türk Medeni Kanunu'nun 188. maddesinin ilk fıkrasında kanun koyucu, herhangi bir işleme ya da karara gerek olmaksızın eşlerin, ailenin sürekli ihtiyaçlarını karşılamak için evlilik birliğini temsil yetkisini kullanabileceklerini düzenlemiştir. Eşlerin, ailenin sürekli ihtiyaçlarını gidermek için yaptıkları hukuki işlemlerde diğer eşin rızasına gerek yoktur. Eşler kanundan doğan evlilik birliğini temsil yetkilerini tek başlarına kullanabilirler²⁵.

²¹ Öztan, *Aile Hukuku*, s. 262; Dural, Ögüz ve Gümüş, *Türk Özel Hukuku Cilt III Aile Hukuku*, s. 184.

²² Hausheer, Reusser ve Geiser, Berner Kommentar, Das Familienrecht, Band II, 1. Abteilung Das Eherecht, 2. Teilband Die Wirkungen der Ehe im allgemeinen Art. 159-180 ZGB, N. 21, s. 293; Öztan, *Aile Hukuku*, s. 263; Dural, Ögüz ve Gümüş, *Türk Özel Hukuku Cilt III Aile Hukuku*, s. 184.

²³ Öztan, *Aile Hukuku*, s. 263; Havutçu, *Evliğin Temsili*, s. 105-106.

²⁴ Öztan, *Aile Hukuku*, s. 263; Gençcan, *Evliğin Genel Hükümleri*, s. 172; Dural, Ögüz ve Gümüş, *Türk Özel Hukuku Cilt III Aile Hukuku*, s. 184; Akıntürk ve Ateş, *Türk Medeni Hukuku İkinci Cilt Aile Hukuku*, s. 127; Havutçu, *Evliğin Temsili*, s. 104; Murat Samat, "Evlilik Birliğinin Korunması", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2010, s. 38.

²⁵ Dural, Ögüz ve Gümüş, *Türk Özel Hukuku Cilt III Aile Hukuku*, s. 185.

Madde gerekçesine bakıldığında da eşlerin eşit bir şekilde, ailenin sürekli ihtiyaçları bakımından birbirlerinden bağımsız olarak tek başlarına temsil yetkisine sahip oldukları, bir eşin hukuki işlem yaparken diğer eşin rızasına ihtiyaç duymayacağı görülmektedir²⁶. Ailenin sürekli ihtiyaçları bakımından eşler, birbirlerinden bağımsız olarak bu yetkiyi kullanabilirler.

Evlilik birliğini temsil yetkisi kullanılırken hangi ihtiyaçların ailenin sürekli ihtiyacı kapsamında olacağı hangi ihtiyaçların ise ailenin sürekli ihtiyaçları kapsamında olmayacağı hususu değerlendirilmelidir. Evlilik birliğinin sürekli ihtiyaçları her somut olayda ayrıca ele alınmalıdır. Hâkim, önüne gelen uyuşmazlıkta tarafların ve somut olayın özelliklerine göre değerlendirme yapmalıdır²⁷. Ailenin sürekli ihtiyaçlarının belirlenmesinde öncelikle ailenin, ekonomik düzeyine ve sosyal durumu ile ailenin içinde bulunduğu toplum yapısına bakılmalıdır²⁸.

Ailenin sürekli ihtiyaçları; evlilik birliğinin; olağan, sıklığı önem taşımayan, günlük, alışılmış ihtiyaçları olarak açıklanmaktadır²⁹. Ailenin sürekli ihtiyaçları, kavramsal olarak dar yorumlanmalıdır³⁰. Ailenin sürekli ihtiyaçlarını giderme noktasında eşler birbirinden bağımsız olarak yetkilerini kullanabilecekleri için, bu hususta kendi aralarında anlaşabilecekleri gibi bir görev dağılımı da belirleyebilirler.

Evlilik birliği, eşlerin hayat ortaklığıdır. Bu ortaklığın sürdürülebilir olması için birçok sürekli ihtiyaç, eşlerin karşısına çıkmaktadır. Bunların başında eşlerin günlük ihtiyaçları gelmektedir. Günlük ihtiyaçlar, eşlerin hemen her gün ihtiyaç duydukları ve bu ihtiyaçlarını karşılamak için yaptıkları hukuki işlemleri kapsar. Örneğin; gıda alımları, gündelik bahçe bakım işleri gibi ihtiyaçlar, günlük ihtiyaçlardandır³¹.

Ailenin sürekli ihtiyaçları kapsamında, evlilik birliğinin olağan ihtiyaçları da yer almaktadır. Ailenin devamlı kullandığı, kullanımı olağan hâle gelmiş ihtiyaçlarıdır. Örneğin; evin temizlenmesi, bir gazeteye veya dergiye abonelik, kıyafet alımı gibi işler ailenin olağan, sürekli ihtiyaçlarındandır³².

Ailenin sürekli ihtiyaçlarının belirlenmesinde, ihtiyacın ne sıklıkla meydana geldiği ya da eşlerin bu ihtiyacı karşılamak amacıyla ne sıklıkla hukuki işlemde buldukları önemli

²⁶ Abdülkadir Arpacı, “Gerekeçleri ve En Son Değişiklikleri ile Yeni Türk Medeni Kanunu”, İstanbul: Legal Yayıncılık, 2008, s. 255; Samat, “Evlilik Birliğinin Korunması”, s. 38.

²⁷ Öztan, *Aile Hukuku*, s. 268.

²⁸ Akıntürk ve Ateş, *Türk Medeni Hukuku İkinci Cilt Aile Hukuku*, s. 128; Havutçu, *Evlilik Birliğinin Temsili*, s. 64; Öztaş, “Evlilik Birliğinin Temsili ve Evlilik Birliğini Temsil Yetkisinin Sona Ermesi”, s. 253; Damla Gürpınar, “Eşlerin Evlilik Birliğinin Giderlerine Katılma Borcu”, *Yaşar Üniversitesi E-Dergi*, C. 8 (Özel Sayı), s. 1305; Samat, “Evlilik Birliğinin Korunması”, s. 38.

²⁹ Hausheer, Reusser ve Geiser, *Berner Kommentar, Das Familienrecht, Band II, 1. Abteilung Das Eherecht, 2. Teilband Die Wirkungen der Ehe im allgemeinen Art. 159-180 ZGB*, N. 48, s. 304; Öztan, *Aile Hukuku*, s. 269-270; Gençcan, *Evliliğin Genel Hükmeleri*, s. 172; Dural, Ögüz ve Gümüş, *Türk Özel Hukuku Cilt III Aile Hukuku*, s. 185; Kılıçoğlu, *Aile Hukuku*, s. 128; Havutçu, *Evlilik Birliğinin Temsili*, s. 71; Bayram, “Eşlerin Evlilik Birliğini Temsil Yetkisinin Kaldırılması veya Sınırlandırılması”, s. 195.

³⁰ Öztan, *Aile Hukuku*, s. 269; Havutçu, *Evlilik Birliğinin Temsili*, s. 71; Öztaş, *Evlilik Birliğinin Temsili ve Evlilik Birliğini Temsil Yetkisinin Sona Ermesi*, s. 255; Bayram, “Eşlerin Evlilik Birliğini Temsil Yetkisinin Kaldırılması veya Sınırlandırılması”, s. 196.

³¹ Gençcan, *Evliliğin Genel Hükmeleri*, s. 172.

³² Öztan, *Aile Hukuku*, s. 269; Dural, Ögüz ve Gümüş, *Türk Özel Hukuku Cilt III Aile Hukuku*, s. 185; Gençcan, *Evliliğin Genel Hükmeleri*, s. 173.

değildir³³. Sürekli ihtiyaçların karşılanması amacıyla çok sık olarak hukuki işlem yapma ihtiyacı duyulmasına gerek yoktur. Eşlerin çok sık ihtiyaç duyulmasa da ailenin olağan, sürekli ihtiyaçları vardır. Örneğin; eşlerin tiyatro, sinema gibi kültürel aktivitelerde bulunması, sezonluk devre mülk kiralamaları, çocuğun özel okula kaydı, ailenin sürekli ihtiyaçlarındandır³⁴.

b) Ailenin Diğer İhtiyaçları

Ailenin sürekli ihtiyaçları dışında kalan, ortak yaşamın gerektirdiği bütün ihtiyaçları diğer ihtiyaçlar kapsamındadır³⁵. Diğer ihtiyaçlar bakımından evlilik birliğinin temsili hususu, Türk Medeni Kanunu'nun 188. maddesinin 2. fıkrasında düzenlenmiştir. Kanun koyucu burada ailenin sürekli ihtiyaçları bakımından eşlerin temsil yetkisinden farklı bir durum düzenlemiştir. Ailenin sürekli olmayan, diğer ihtiyaçları bakımından eşlerin tek başına birliği temsil yetkisi bulunmamaktadır³⁶.

Ailenin sürekli olmayan, diğer ihtiyaçları için eşlerin tek başlarına üçüncü kişilerle hukuki işlem yapabilmeleri için, bu hususta yetkili kılınmış olmaları ya da olağanüstü durumların gerçekleşmesi gerekir.

Ailenin diğer ihtiyaçlarına örnek verilecek olursa; aile konutu kiralanması, konutta ve eklentilerde büyük tadilat³⁷, müşterek çocuğun özel okula kaydının yapılması³⁸ sayılabilir³⁹. Bu gibi hâllerde herhangi bir yetkilendirme olmadıkça eşlerin üçüncü kişilerle tek başlarına hukuki işlem yapma yetkileri bulunmamaktadır.

Eşlerin, ailenin diğer ihtiyaçlarını karşılamak için hukuki işlemde bulunabilmeleri için bu konuda yetkilendirilmeleri gerekir. Bir eş, diğer eş tarafından ailenin sürekli olmayan ihtiyacına yönelik olarak yetkilendirilmişse yetkilendirilen eş, o konuda üçüncü kişilerle hukuki işlem yapabilir. Evlilik birliğinin diğer ihtiyaçlarının karşılanması noktasında bir eşin diğerine yetki vermekten kaçınması hâli her zaman haklı olmayabilir. Evlilik birliğinin ayakta tutulması ve sürdürülebilir olması için diğer ihtiyaçlar kapsamında hukuki işlem yapılması gerekebilir.

³³ Öztan, *Aile Hukuku*, s. 269; Gençcan, *Evliliğin Genel Hükümleri*, s. 173.

³⁴ Öztan, *Aile Hukuku*, s. 269; Akıntürk ve Ateş, *Türk Medeni Hukuku İkinci Cilt Aile Hukuku*, s. 128; Gençcan, *Evliliğin Genel Hükümleri*, s. 173.

³⁵ Öztan, *Aile Hukuku*, s. 272; Dural, Öğüz ve Gümüş, *Türk Özel Hukuku Cilt III Aile Hukuku*, s. 185; Havutçu, *Evlilik Birliğinin Temsili*, s. 78.

³⁶ Akıntürk ve Ateş, *Türk Medeni Hukuku İkinci Cilt Aile Hukuku*, s. 129; Vehbi Umut Erkan, "Türk Medeni Kanunu'nda Evlilik Birliği İçerisinde Kadının Ekonomik ve Sosyal Hakları", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S. 138, s. 435.

³⁷ Yargıtay ilgili kararında; davacı, davalıya karşı villanın bahçe düzenlemesinin yapılması işinden kaynaklanan alacağına ilişkin olarak dava açmıştır. Yargıtay, Türk Medeni Kanunu 188. maddesi uyarınca, eşlerin her birinin ortak yaşamın gerektirdiği ailenin sürekli ihtiyaçları bakımından temsil yetkisinin bulunduğunu, ancak ailenin diğer ihtiyaçları bakımından eşlerin temsil yetkisini kullanabilmeleri için ise diğer eş veya hâkim tarafından yetkilendirme yapılmasını ya da olağanüstü bir durumun söz konusu olması gerektiğini ifade etmiş ve dava konusu bahçe düzenlemesinin ailenin sürekli ihtiyaçları kapsamında olmadığına karar vermiştir. (Yargıtay, 15. Hukuk Dairesi, E. 2016/2342, K. 2017/3987, T. 16/11/2017). (www.corpus.com.tr. Erişim Tarihi: 14/11/2022)

³⁸ Yargıtay ilgili kararında; ortak velayet altında bulunan müşterek çocuğun, davalının eşi tarafından özel öğretim kurumuna kaydının yapılması sonucu ödenmeyen eğitim ücretleri sebebiyle okul sahibi olan davacı, sözleşmede imzası bulunmayan eşe icra takibi başlatmıştır. Mahkeme davalı yönünden aktif husumet yokluğu nedeniyle davanın reddine karar vermiştir. Yargıtay, eşlerden her birinin ailenin sürekli ihtiyaçları için evlilik birliğini temsil edebileceğini ancak müşterek çocuğun özel öğretim kurumundan eğitim hizmeti almasının ailenin sürekli ihtiyaçlarından olmadığına karar vermiştir. (Yargıtay, 13. Hukuk Dairesi, E. 2017/2580, K. 2020/1430, T. 06/02/2020). (www.corpus.com.tr. Erişim Tarihi: 18/11/2022)

³⁹ Öztan, *Aile Hukuku*, s. 272; Akıntürk ve Ateş, *Türk Medeni Hukuku İkinci Cilt Aile Hukuku*, s. 128.

Böyle bir durumda haksız bir şekilde yetki verilmeyen eş mahkemeye başvurabilir ve haklı sebeplerin varlığı hâlinde yetkilendirilebilir⁴⁰.

II. BORÇLAR HUKUKU BAĞLAMINDA TEMSİL KAVRAMI

Türk Borçlar Hukuku bağlamında temsil kavramı, bir kimsenin başka bir kişinin hukuk alanında doğmak üzere onun adına hukuki işlem yapma yetkisi olarak ifade edilmektedir⁴¹.

Türk Borçlar Hukuku'nda temsil, doğrudan doğruya temsil ve dolaylı temsil olmak üzere ikiye ayrılır. Doğrudan doğruya temsilde temsilci, hukuki işlemleri temsil olunan adına ve hesabına hüküm ifade edecek şekilde, temsil olunan adına yaparken dolaylı temsilde ise temsilci hukuki işlemleri temsil olunanın hukuk alanında hüküm ifade edecek şekilde yapmakla birlikte bu işlemi kendi adına yapar⁴².

Temsil ilişkisinde kendisi hesabına hukuki işlem yapılan kişiye temsil olunan, başkası hesabına üçüncü kişilerce hukuki işlem yapan kişiye ise temsilci adı verilir⁴³.

Dolaylı temsilde temsilci üçüncü kişilerle hukuki işlemi kendi adına ancak temsil olunan hesabına yapar. Bu nedenle hukuki işlem ilk önce kendi hukuk alanında doğmaktadır. Hukuki işlem neticesinde hak ve borçlar temsilci adına hüküm ve sonuç ifade eder. Dolaylı temsilde iki aşamalı bir durum söz konusudur. Temsilcinin kendi adına doğan bu hak ve borçları ikinci bir işlemle temsil olunana devretmesi gerekir⁴⁴.

Doğrudan doğruya temsilde ise temsilci üçüncü kişilerle hukuki işlemi temsilci adına ve hesabına yapar. Bu nedenle hukuki işlem doğrudan, temsil olunanın hukuk alanında doğmaktadır. Hukuki işlem neticesinde hak ve borçlar doğrudan temsil olunan adına hüküm ifade eder. Dolayısıyla herhangi bir ikinci işleme gerek kalmamaktadır. Doğrudan doğruya temsilin bu özelliği nedeniyle, temsilcinin hukuki işlemi yaparken üçüncü kişilere bu işlemi temsil olunan adına ve hesabına yaptığını bildirmesi gerekir⁴⁵.

Türk Borçlar Hukuku kapsamında temsil yetkisi, yetkinin kaynağı açısından da kanuni temsil ve iradi temsil olarak ikiye ayrılır. Temsilcinin temsil yetkisi, temsil olunanın irade beyanından değil de doğrudan kanundan kaynaklanıyorsa bu temsile kanuni temsil adı verilir⁴⁶. Örnek verilecek olursa, Türk Medeni Kanunu'nun 342. maddesinde düzenlenen velayet altındaki küçüğün veli tarafından temsili, yine Türk Medeni Kanunu'nun 403. maddesinde düzenlenen vesayet altındaki kişilerin vasi tarafından temsili sayılabilir.

⁴⁰ Gençcan, *Evliliğin Genel Hükümleri*, s. 179; Akıntürk ve Ateş, *Türk Medeni Hukuku İkinci Cilt Aile Hukuku*, s. 129; Dural, Öğüz ve Gümüş, *Türk Özel Hukuku Cilt III Aile Hukuku*, s. 189.

⁴¹ Fikret Eren, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Ankara: Yetkin Yayınları, 2021, s. 490; Ahmet M. Kılıçoğlu, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Ankara: Turhan Kitabevi, 2020, s. 301; Gökhan Antalya, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt: 1*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019, s. 580; Cem Akbıyık, "Temsil Yetkisi ve Temel İlişki", *İstanbul Hukuk Mecmuası*, C. 55/S. 4 (1997), s. 2 18; Şule Albayrak Özdemir, "Türk Borçlar Hukukunda Temsil", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, 2009, s. 6.

⁴² Kılıçoğlu, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, s. 304.

⁴³ Eren, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, s. 493-494; Antalya, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt: 1*, s.580.

⁴⁴ Eren, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, s. 496; Kılıçoğlu, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, s. 304.

⁴⁵ Kılıçoğlu, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, s. 305.

⁴⁶ Eren, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, s. 497; Kılıçoğlu, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, s. 303.

Temsilcinin temsil yetkisi kanundan kaynaklanmayıp, temsil olunanın iradesinden meydana gelmişse bu temsile de iradi temsil adı verilir⁴⁷. Bu durumda temsilci hukuki işlem yapma yetkisini temsil olunanın iradesinden alır. İradi temsilde temsilci, üçüncü kişilerle yapacağı hukuki işlemleri temsil olunan hesabına yapmalıdır. Temsilci hukuken geçerli bir temsil yetkisine dayanmalı ve bu doğrultuda temsil yetkisi kapsamında hukuki işlemlerini yapmalıdır. Ancak bu durumda temsilcinin yapacağı hukuki işlem temsil olunanın hukuk alanında hüküm ve sonuç doğurur. Temsilcinin temsil yetkisinin hukuken geçerli bir irade beyanına dayanmaması ya da temsil olunan tarafından bu yetkinin kaldırılması veya sınırlandırılması durumunda ise yetkisiz temsil söz konusu olacaktır⁴⁸.

Yetkisiz temsilde, temsilcinin üçüncü kişiyle yaptığı hukuki işlem yalnızca kendi hukuk alanında hüküm ifade eder. Temsil olunan bu işlemde haberdar olur ve işlemi onarsa ancak o zaman temsil olunan açısından da hüküm ve sonuç ifade eder. Temsil olunanın hukuki işlemi, sözleşmeyi onayana kadarki süreçte o işlem askıda hükümsüzdür⁴⁹. Bu süre boyunca temsil olunan açısından hüküm ve sonuç doğurmaz.

Yetkisiz temsilci tarafından üçüncü kişiyle yapılan hukuki işlem temsil olunan tarafından onanmazsa bu durumda iyi niyetli üçüncü kişi, meydana gelen menfi zararını Türk Borçlar Kanunu 47. maddesi gereğince yetkisiz temsilciden isteyebilir.

III. EVLİLİK BİRLİĞİNİ TEMSİLİN BORÇLAR HUKUKU BAĞLAMINDA TEMSİL YETKİSİ İLE KARŞILAŞTIRILMASI VE TÜRK BORÇLAR KANUNU'NDA YER ALAN HÜKÜMLERİN EVLİLİK BİRLİĞİNİ TEMSİLDE UYGULAMA ALANI

A. EVLİLİK BİRLİĞİNİ TEMSİLİN BORÇLAR HUKUKU BAĞLAMINDA TEMSİL TÜRLERİNDEN BİRİ OLMAMASI

Öğretide hâkim görüşe göre kanunda evlilik birliğinin temsili kavramının teknik anlamda kullanılmadığı açıklanmıştır. Buradaki kullanım Türk Borçlar Hukuku'ndaki temsil kavramından farklıdır. Çünkü evlilik birliğini temsil yetkisinin Türk Borçlar Hukuku kapsamında temsil türlerinden biri olarak değerlendirilmesi söz konusu değildir⁵⁰.

1. Evlilik Birliğini Temsil Yetkisinin Doğrudan Doğruya Temsil ile Karşılaştırılması

Evlilik birliğinin temsil yetkisi, doğrudan doğruya temsil olarak nitelendirilemez. Daha önce de ifade edildiği üzere, doğrudan doğruya temsil yetkisinde temsilci, üçüncü kişilerle yaptığı hukuki işlemleri bizzat temsil olunan adına ve hesabına yapmaktadır. Bu nedenle de o

⁴⁷ Antalya, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt: 1*, s. 581; Eren, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, s. 497; Akbıyık, "Temsil Yetkisi ve Temel İlişki", s. 218.

⁴⁸ Eren, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, s. 522; Kılıçoğlu, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, s. 329; Halit Ergün, "Türk Borçlar Hukukunda Yetkisiz Temsil Halleri ve Sonuçları", *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 11/S. 1 (2016), s. 273.

⁴⁹ Eren, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, s. 523; Ergün, "Türk Borçlar Hukukunda Yetkisiz Temsil Halleri ve Sonuçları", *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, s. 282.

⁵⁰ Öztan, *Aile Hukuku*, s. 257-258; Akıntürk ve Ateş, *Türk Medeni Hukuku İkinci Cilt Aile Hukuku*, s. 127; Havutçu, *Evlilik Birliğinin Temsili*, s. 24 vd.; Yalman, "Evlilik Birliğinin Temsili ve Eşlerin Sorumluluğu", s. 10-11.

hukuki işlem nedeniyle doğan hak ve borçlar doğrudan temsil olunanın hukuk alanında doğmaktadır⁵¹. Bu yönüyle doğrudan doğruya temsilde temsilci, işlemin tarafı olmadığından o işlem, kendi hukuk alanında hüküm ve sonuç ifade etmeyecektir⁵².

Evlilik birliğini temsil yetkisinde ise eşin evlilik birliğinin ihtiyaçlarını karşılamak için üçüncü kişilerle yapacağı hukuki işlemler hem kendi hukuk alanlarında hem de diğer eşin hukuk alanında hüküm ve sonuç ifade edecektir. Bir başka anlatımla bu işlem neticesinde hem işlemi yapan eş hem de diğer eş sorumlu olacaktır. Evlilik birliğini temsil yetkisinde bir eş, diğer eş de sorumluluk altına sokacak şekilde hukuki işlem yapmaktadır.

Evlilik birliğini temsil yetkisinin doğrudan doğruya temsilden bir diğer farkı ise hukuki işlem esnasında üçüncü kişiye temsil ilişkisinin bildirilip bildirilmeyeceği hususudur. Doğrudan doğruya temsilde temsilci, hukuki işlemi temsil olunan adına ve hesabına yaptığını üçüncü kişilere bildirmek zorundadır. Ancak evlilik birliğini temsil yetkisinde eş, üçüncü kişilerle hukuki işlem yaparken bu işlemi evlilik birliğini temsilen yaptığını bildirmek zorunda değildir⁵³. İşlemin tarafı olan eş bir bildirimde bulunmasa da işlem geçerli olacaktır. Burada önemli olan husus o işlemin, evlilik birliğinin ihtiyaçlarını karşılamak için yapıp yapılmadığıdır. Yapılan hukuki işlemin evlilik birliğinin ihtiyaçları dahilinde yapılmış olması ve evlilik birliğinin ihtiyaçlarında sınırın aşılması yeterlidir⁵⁴.

2. Evlilik Birliğini Temsil Yetkisinin Dolaylı Temsil ile Karşılaştırılması

Evlilik birliğini temsil yetkisi dolaylı temsil olarak da nitelendirilemez. Dolaylı temsilde iki aşamalı bir temsil ilişkisinden söz edilir. İlk olarak temsilcinin üçüncü kişiyle yaptığı hukuki işlem temsilcinin hukuk alanında doğar. Daha sonra temsilci, üzerinde doğan bu hak ve yükümlülükleri bir devir iradesi kapsamında ikinci bir işlemle temsil olunana devreder. Dolayısıyla o hukuki işlem nedeniyle temsil olunan doğrudan doğruya hak ve borç sahibi olmaz. Ancak evlilik birliğini temsilde bu şekilde iki aşamalı bir durum söz konusu değildir. Hukuki işlemin tarafı olan eşin, üçüncü kişiyle yapacağı işlem hem kendisinin hem de diğer eşin hukuk alanında hüküm ve sonuç ifade eder.

Dolaylı temsilde temsilci, üçüncü kişiyle yaptığı hukuki işlemi temsil olunan hesabına yapmalıdır. Eğer temsilcinin böyle bir iradesi yoksa dolaylı temsilden söz edilemez⁵⁵. Evlilik birliğini temsilde ise hukuki işlemin tarafı olan eş, o hukuki işlemi evlilik birliğinin ihtiyaçlarını karşılamak için birlik adına yapar.

3. Evlilik Birliğini Temsil Yetkisinin Kanuni Temsil ile Karşılaştırılması

Temsil yetkisinin temsil olunanın irade beyanına dayanmadığı, yetkinin kaynağının Kanun olduğu durumlarda temsilin, kanuni temsil olduğu daha önce ifade edilmişti. Evlilik birliğinin temsili Türk Medeni Kanunu'nun 188-191. maddelerinde düzenlenmiştir. Bu kanuni

⁵¹ Antalya, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt: 1*, s. 590.

⁵² Kılıçoğlu, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, s. 305.

⁵³ Yalman, "Evlilik Birliğinin Temsili ve Eşlerin Sorumluluğu", s. 14.

⁵⁴ Öztan, *Aile Hukuku*, s. 260; Akıntürk ve Ateş, *Türk Medeni Hukuku İkinci Cilt Aile Hukuku*, s. 127; Yalman, "Evlilik Birliğinin Temsili ve Eşlerin Sorumluluğu", s. 25.

⁵⁵ Eren, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, s. 496.

düzenleme nedeniyle evlilik birliğinin temsili, kaynağını bizzat kanundan aldığı için kanuni temsil olarak nitelendirilmektedir⁵⁶. Ancak burada Türk Borçlar Hukuku bağlamında bir temsilden söz edilemeyeceğinden evlilik birliğini temsilin kendine özgü yapısı unutulmamalıdır.

4. Evlilik Birliğini Temsil Yetkisinin İradî Temsil ile Karşılaştırılması

Evlilik birliğinin temsili, Türk Borçlar Hukuku bağlamında iradi temsil olarak nitelendirilemez. Türk Borçlar Hukuku'ndaki iradi temsilde temsilcinin, temsil yetkisinin kaynağı temsil olunanın irade beyanıdır. Temsil olunanın irade beyanına dayanmayan bir temsil ilişkisinde iradi temsilden söz edilemez.

Evlilik birliğinin olağan temsilde, eşlerin birbirlerine irade beyanıyla temsil yetkisi vermesi söz konusu değildir. Bu yetki doğrudan kanundan doğar. Ayrıca bir irade beyanına gerek yoktur. Kaldı ki daha önce de ifade edildiği üzere eşler, evlilik birliğinin temsilde birbirlerini değil, evlilik birliğini temsil ederler. Birliğin olağanüstü temsilde ise eşlerin, irade beyanıyla birbirlerini yetkilendirmesi gerekir.

İradî temsilde temsilcinin üçüncü kişilerle yapacağı hukuki işlemde temsilcinin yetkisini belirleyen ve sınırlandıran husus temsil olunanın irade beyanının içeriği ve kapsamıdır. Temsil olunan, temsilciye vereceği yetkinin kapsamını ve içeriğini belirlemede özgürdür⁵⁷. Kanunda açıkça temsilin yasaklandığı hâller dışında temsil yetkisi, temsil olunanın özgür iradesiyle belirlenir. Örneğin; temsil olunan, temsilciye vasiyetname yapması için yetki veremez. Ölüme bağlı tasarrufların temsil ile yapılması yasaktır⁵⁸. Bu gibi hâllerin dışında temsil olunan, yetkinin kapsamını belirlemede özgürdür.

Evlilik birliğinin olağan temsilde ise işlemin tarafı olan eşin yetkisinin sınırları ve kapsamı diğer eşin irade beyanına bağlı değildir. Burada önemli olan daha önce de ifade edildiği üzere yapılan hukuki işlemin evlilik birliğinin ihtiyaçları kapsamında olup olmadığı hususudur. Bu yönüyle de evlilik birliğinin temsili yetkisi, borçlar hukuku bağlamında iradi temsil yetkisinden ayrılmaktadır. Birliğin olağanüstü temsilde ise eşler, yetkisinin sınırlarını ve kapsamı belirleyebilirler.

5. Evlilik Birliğini Temsil Yetkisinin Yetkisiz Temsil ile Karşılaştırılması

Yetkisiz temsil durumunda temsilcinin üçüncü kişilerle yaptığı hukuki işlemin, yetkinin aşıldığı kısım bakımından askıda geçersiz olduğu ifade edilmişti. Evlilik birliğinin temsilde ise yetkinin kapsamı ve sınırı, evlilik birliğinin ihtiyaçlarıdır. Buna göre bir eşin evlilik birliğinin ihtiyaçlarını aşacak nitelikte hukuki işlem yapması durumunda, aşılan bu kısım askıda geçersiz olmaz. Evlilik birliğinin ihtiyaçlarını aşan kısım yönünden yalnızca o işlemi yapan eş sorumlu olacaktır. Bu kısım açısından eşlerin müteselsil sorumluluğundan söz edilemez⁵⁹. Ancak Türk Medeni Kanunu'nun 189. maddesinde bu duruma bir istisna getirilmiştir. Buna göre

⁵⁶ Akıntürk ve Ateş, *Türk Medeni Hukuku İkinci Cilt Aile Hukuku*, s. 127; Kılıçoğlu, *Aile Hukuku*, s. 172; Kılıçoğlu, *Borçlar Hukuku Genel Hükmeler*, s. 305.

⁵⁷ Kılıçoğlu, *Borçlar Hukuku Genel Hükmeler*, s. 314.

⁵⁸ Fikret Eren ve İpek Yücer Aktürk, *Türk Miras Hukuku*, Ankara: Yetkin Yayınları, 2019, s. 57; Antalya, *Miras Hukuku Cilt: 3*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019, s. 155.

⁵⁹ Öztan, *Aile Hukuku*, s. 260; Dural, Ögüz ve Gümüş, *Türk Özel Hukuku Cilt III Aile Hukuku*, s. 186.

birliği temsil yetkisinin, üçüncü kişilerce anlaşılamayacak ölçüde aşılması durumunda eşlerin müteselsil sorumluluğu esastır⁶⁰.

B. EVLİLİK BİRLİĞİNİ TEMSİLİN KENDİNE ÖZGÜ NİTELİĞİ

Evlilik birliğinin temsili kendine özgü bir kurumdur. Türk hukukuna göre eşlerin geçerli bir evlilik töreni yapmalarıyla birlikte evlilik birliği kendiliğinden kurulur. Kurulan bu evlilik birliği, evlenmeden itibaren eşlerin evliliğinin son bulmasına kadar devam edecek olan ortak yaşamlarını ifade eden bir kurumdur⁶¹.

Daha önce de ifade edildiği üzere evlilik birliği tüzel kişiliğe sahip değildir. Evlilik birliğinin eşlerin hukuki varlığından ayrıca bir varlığı bulunmamaktadır. Bu nedenle de evlilik birliğinin bir yasal temsilci tarafından temsil edilmesi mümkün değildir⁶². Kanun koyucu, evlilik birliğinin kendine özgü yapısı sebebiyle son derece önem vermiştir. Bu kapsamda evlilik birliği Kanun'da ayrıca ve açıkça düzenlenmiştir. Evlilik birliği, aile yapısının korunmasını amaçlayan birlik olarak karşımıza çıkmaktadır⁶³.

Evlilik birliği eşlerin birlikte, ortak yaşama iradelerini barındıran, süreklilik arz eden bir kurum olduğundan eşler, bu birliği en iyi şekilde yürütmeli ve yönetmelidir. Kanun koyucu da bu hususta evlilik birliğinin çıkarını gözetmiş ve birliği ayakta tutmak amacıyla eşlere birtakım yükümlülükler yüklemiştir. Bu nedenle de evlilik birliği, eşlerin hukuki varlığından bağımsız ve ayrıca düzenlenmiştir⁶⁴.

Evlilik birliğinin tüzel kişiliğe sahip olmamasının uygulamada çok önemli sonuçları bulunmaktadır. Evlilik birliği, bir ticari şirketten farklı olarak ayrı bir mal varlığı değerine sahip değildir. Bu husus, evlilik birliğinin hukuki niteliğinin ve kendine özgü yapısının anlaşılması noktasında oldukça önemlidir.

Evlilik birliği hukuki bir birlik olmasının yanı sıra toplumsal rolü ve eşlerin birlik adına hukuki işlem yapma gereksinimi nedeniyle aynı zamanda bir ekonomik birliktir⁶⁵. Evlilik birliğinin ihtiyaçlarının giderilmesi noktasında da karşımıza evlilik birliğinin temsili kurumu çıkmaktadır. Evlilik birliğinin kendine özgü yapısı, evlilik birliğinin temsili kurumunun da borçlar hukuku bağlamında temsilden ayrışmasına ve kendine özgü bir niteliğe sahip olmasına sebebiyet vermiştir.

C. TÜRK BORÇLAR KANUNU'NDA YER ALAN TEMSİLE İLİŞKİN GENEL HÜKÜMLERİN EVLİLİK BİRLİĞİNİN TEMSİLİ AÇISINDAN UYGULAMA ALANI

Bir hukuki işlemin evlilik birliğinin temsili kapsamında değerlendirilebilmesi için o işlemin ailenin ihtiyaçlarını karşılamak için yapılması gerekmektedir. Bir başka anlatımla, Türk Medeni Kanunu'ndaki evlilik birliğinin temsili ile ilgili hükümlerin uygulanabilmesi için,

⁶⁰ Akıntürk ve Ateş, *Türk Medeni Hukuku İkinci Cilt Aile Hukuku*, s. 130.

⁶¹ Dural, Ögüz ve Gümüş, *Türk Özel Hukuku Cilt III Aile Hukuku*, s. 164.

⁶² Gençcan, *Aile Mahkemesi Davaları*, s. 631.

⁶³ Havutçu, *Evlilik Birliğinin Temsili*, s. 27; Ayan, *Evlilik Birliğinin Korunması*, s. 15; Samat, "Evlilik Birliğinin Korunması", s. 35.

⁶⁴ Ayan, *Evlilik Birliğinin Korunması*, s. 15.

⁶⁵ Öztan, *Aile Hukuku*, s. 191; Ayan, *Evlilik Birliğinin Korunması*, s. 15.

yapılan hukuki işlemin ailenin ihtiyaçlarına yönelik olması gerekir. Bu nedenle ailenin ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik olmayan hukuki işlemler, evlilik birliğinin temsili kapsamında değerlendirilemez⁶⁶.

Bir eşin ailenin ihtiyaçları kapsamında olmayan hukuki işlemlerden diğer eş sorumlu tutulamaz. Ancak ailenin ihtiyaçları kapsamında olmasa da bir eşin hukuki işlem yapması için diğer eşe yetki verebilmesi mümkündür. Böyle bir durumda kullanılan yetki, evlilik birliğini temsil yetkisi kapsamında olmadığından Türk Borçlar Kanunu'ndaki temsil hükümleri uygulama alanı bulur⁶⁷.

Bir eşin kendi kişisel hukuk alanı için diğer eş yetkilendirmesi durumunda borçlar hukuku bağlamında doğrudan doğruya temsil söz konusudur. Hukuki işlemi yapan eş, doğrudan ve yalnızca diğer eşin hukuk alanında sonuç doğuracak şekilde o işlemi yapmaktadır⁶⁸. Böyle bir durumda evlilik birliğinin temsiline ilişkin hükümler uygulanmayacaktır.

Türk Medeni Kanunu'nun 188. maddesinin 2. fıkrasında, ailenin diğer ihtiyaçları bakımından temsili düzenlenmiştir. Buna göre evlilik birliğinin diğer ihtiyaçları kapsamında bir eşin tek başına hukuki işlem yapabilmesi için diğer eşin yetkilendirmesi mümkündür. Bu yetkilendirme, hukuki işlemi yapacak olan eşin iradi olarak yetkilendirilmesidir⁶⁹. Böyle bir iradi temsil durumunda, bu iradi temsilin geçerli olup olmadığı değerlendirilirken Türk Borçlar Kanunu'ndaki temsile ilişkin genel hükümler de göz önünde tutulur.

SONUÇ

Evlilik birliğinin temsili, Türk Medeni Kanunu'nun 188-191. maddelerinde özel olarak düzenlenmiştir. Evlilik birliğini temsil yetkisi, eşlerin ailenin ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla üçüncü kişilerle hukuki işlem yapabilmelerini düzenleyen bir kurumdur.

Evlilik birliği temsil yetkisinin varlığından söz edebilmek için; geçerli bir evlilik birliğinin varlığı, eşlerin fiil ehliyetinin varlığı ve yapılan hukuki işlemin ailenin ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla yapılması gerekir. Eşler ancak evlilik birliğinin ihtiyaçları kapsamında bu yetkiyi kullanabilir.

Ailenin ihtiyaçları kavramına baktığımızda iki ana gruba ayrıldığı görülür. Bunlardan ilki, ailenin sürekli ihtiyaçlarıdır. Ailenin sürekli ihtiyaçları, evlilik birliğinin olağan, günlük, alışılmış ihtiyaçlarını ifade eder. Eşler, ailenin sürekli ihtiyaçlarını karşılamak için herhangi bir rızaya ya da karara gerek olmaksızın hukuki işlem yapabilirler. Ailenin ihtiyaçları kavramı içerisinde yer alan ikinci grup ise ailenin diğer ihtiyaçlarıdır. Ailenin diğer ihtiyaçları, sürekli ihtiyaçlar dışında kalan, ailenin sürekli kullanıma ihtiyaç duymadığı, alışılmışın dışındaki ihtiyaçlarıdır. Ailenin diğer ihtiyaçları bakımından eşler tek başlarına birliği temsil yetkisini kullanamazlar.

⁶⁶ Öztan, *Aile Hukuku*, s. 260; Yalman, "Evlilik Birliğinin Temsili ve Eşlerin Sorumluluğu", s. 11.

⁶⁷ Havutçu, *Evlilik Birliğinin Temsili*, s. 29.

⁶⁸ Öztan, *Aile Hukuku*, s. 260; Havutçu, *Evlilik Birliğinin Temsili*, s. 29.

⁶⁹ Havutçu, *Evlilik Birliğinin Temsili*, s. 29.

Evlilik birliğini temsil yetkisinin kapsamının belirlenmesinde, değişen ve gelişen toplum yapısı ve çeşitlenen hukuki işlemler nedeniyle farklı değerlendirmeler yapılmaktadır. Evlilik birliğini temsil yetkisi, ailenin ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla kullanılır. Bu noktada, hangi hukuki işlemlerin ailenin ihtiyaçlarını karşılamak için yapıldığı, hangi işlemlerin ise ailenin ihtiyaçları kapsamında olmadığı sorunu karşımıza çıkmaktadır.

Bir hukuki işlemin ailenin ihtiyaçlarını karşılamak için yapıp yapılmadığı hususu her somut olayda ayrıca değerlendirilmelidir. Bu değerlendirme yapılırken, ailenin sosyal statüsü, ekonomik yapısı ve içinde bulunduğu toplum özellikleri önem taşımaktadır. Bir ihtiyacın, ailenin sürekli ihtiyacı kapsamında olup olmadığı net bir şekilde objektif olarak belirlenemez. Bu durum uygulamada, ailenin ihtiyaçları için yapılan hukuki işlemler bakımından farklı yorumlamalar yapılmasına sebebiyet vermektedir. Doğru bir değerlendirme yapılabilmesi için uygulayıcıların, evlilik birliğinin yapısını çok iyi araştırması ve somut olayın özelliklerini titizlikle belirlemesi gerekmektedir. Yine bu noktada farklı uygulamaların önüne geçmek amacıyla Yargıtay kararlarıyla yeknesak bir uygulama yapılması sağlanabilir.

Evlilik birliğinin temsili, yapısı itibarıyla Türk Borçlar Hukuku'ndaki temsil kurumundan birçok yönüyle farklıdır. Çalışma kapsamında bu farklılıklara detaylı şekilde yer verilmiştir. Burada bir diğer önemli husus da hangi hâllerde Türk Borçlar Kanunu'ndaki temsile ilişkin genel hükümlerin, evlilik birliğini temsile uygulanabileceğidir. Eşlerin ailenin ihtiyaçlarını karşılamak amacı dışında yaptıkları hukuki işlemlerde evlilik birliğini temsil yetkisinden söz edilemez. Bu noktada Türk Borçlar Hukuku kapsamında temsile ilişkin hükümler uygulanacaktır. Bu nedenle evlilik birliğini temsil yetkisinin kapsamı ve ailenin ihtiyaçlarının sınırları her somut olayda özel olarak belirlenmelidir. Bu belirleme, o somut olayda hangi hükümlerin uygulanacağı bakımından önem taşımaktadır.

KAYNAKÇA

- Akbıyık, Cem. "Temsil Yetkisi ve Temel İlişki". *İstanbul Hukuk Mecmuası*. C. 55/S. 4. (1997): (s. 217-232).
- Akıntürk, Turgut ve Derya Ateş. *Türk Medeni Hukuku İkinci Cilt Aile Hukuku*. İstanbul: Beta Yayıncılık, 2020.
- Albayrak Özdemir, Şule. "Türk Borçlar Hukukunda Temsil". Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, 2009.
- Antalya, Gökhan. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt: 1*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019.
- Antalya, Gökhan. *Miras Hukuku Cilt: 3*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019.
- Arpacı, Abdülkadir. "*Gereçekleri ve En Son Değişiklikleri ile Yeni Türk Medeni Kanunu*". İstanbul: Legal Yayıncılık, 2008.
- Ayan, Serkan. *Evlilik Birliğinin Korunması*. Ankara: Türkiye Barolar Birliği Yayınları, 2004.
- Bayram, Aziz Erman. "Eşlerin Evlilik Birliğini Temsil Yetkisinin Kaldırılması veya Sınırlandırılması". *Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi*. S. 2022/1.
- Demir, Mehmet. *Türk Medeni Kanunu'na Göre Evlilik Birliğinin Temsili ve Aile konutu ile İlgili İşlemler (Prof. Dr. Turgut Kalpsüz'e Armağan)*. Ankara: Turhan Kitabevi, 2003.
- Dural, Mustafa, Tufan Ögüz ve Mustafa Alper Gümüş. *Türk Özel Hukuku Cilt III Aile Hukuku*. İstanbul: Filiz Kitabevi, 2020.
- Eren, Fikret. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2021.
- Eren, Fikret ve İpek Yücer Aktürk. *Türk Miras Hukuku*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2019.
- Ergün, Halit. "Türk Borçlar Hukukunda Yetkisiz Temsil Halleri ve Sonuçları". *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 11/S. 1, (2016): (s. 271-289).
- Erkan, Vehbi Umut. "Türk Medeni Kanunu'nda Evlilik Birliği İçerisinde Kadının Ekonomik ve Sosyal Hakları". *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S. 138, (2018): (s. 431-450).
- Gençcan, Ömer Uğur. *4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu Yorumu 2. Cilt (Madde 185-44)*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2021.
- Gençcan, Ömer Uğur. *Aile Mahkemesi Davaları*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2022.
- Gençcan, Ömer Uğur. *Evliliğin Genel Hükümleri*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2019.
- Gürpınar, Damla. "Eşlerin Evlilik Birliğinin Giderlerine Katılma Borcu". *Yaşar Üniversitesi E-Dergi*, C. 8, (2013): (s. 1293-1340).
- Hatemi, Hüseyin. *Aile Hukuku*. İstanbul: Onikilevha Yayıncılık, 2020.
- Hausheer, Heinz, Ruth Reusser ve Thomas Geiser. *Berner Kommentar, Das Familienrecht, Band II, 1. Abteilung Das Eherecht, 2. Teilband Die Wirkungen der Ehe im allgemeinen Art. 159-180 ZGB*. Bern: 1999.
- Havutçu, Ayşe. *Evlilik Birliğinin Temsili*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2006.
- Kılıçoğlu, Ahmet M. *Aile Hukuku*. Ankara: Turhan Kitabevi, 2019.
- Kılıçoğlu, Ahmet M. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Turhan Kitabevi, 2020.
- Özcan, Bilge. *Aile Hukuku*. Ankara: Turhan Kitabevi, 2015.
- Öztaş, İlker. "Evlilik Birliğinin Temsili ve Evlilik Birliğini Temsil Yetkisinin Sona Ermesi". *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, C. 16/ S. 1-2, (2010): (s. 247-284).
- Samat, Murat. "Evlilik Birliğinin Korunması". Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2010.
- Yalman, Süleyman. "Evlilik Birliğinin Temsili ve Eşlerin Sorumluluğu". *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 12/S. 3-4 (2004).